

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . K 84.—
za pol leta . K 42.—
za četrt leta . K 21.—
za 1 mesec . K 7.—
Za Ljubljano mesečno 7 K
Za izvenmesto mesečno 12 K—
Vredn. št. in uprava :
Kopitarjeva ulica št. 6
Uredn. telefon št. 50

Strokovna organizacija — rešitev pred kapitalisti in komunisti.

Jugoslovanska strokovna zveza je sklenila, strokovno združiti vse jugoslovansko delavstvo. Zedinja ga v mogočne strokovne organizacije in jih druži v lepo veličastno harmonijo.

Pri tem delu je zadela na hude sršenaste nasprotnike, na kapitaliste in komuniste.

Kapitalisti pihajo nanjo, ker se boje, da bodo morali in že morajo ponekod deliti sadove dela z delavci-komunisti, ki so se prelevili iz nekdanjih socialistov kakor hrošči iz ličinke, so ljuti na njo, ker se upravičeno boje, da jim otme iz rok njih edini politični kapital.

Poglejte torej veliko sorodstvo! Nepremostljiv se zdi prepad na videz med kapitalisti in komunisti. No oboje druži nenasitni pohlep. Obojim se hoče kapitala. Kapitalistom obratnega, komunistom političnega.

Prvi si mislijo: če imamo denar, imamo vse. Drugi si mislijo: če imamo diktaturo, imamo vse. Obojim je na poti močna enotna strokovna organizacija — Jugoslovanska strokovna zveza. Zato komunisti pišejo o »beli gardi«, ki jim preprečuje njihove namene, kapitalisti pa, ki menijo, da naj bodo krščanski delavci tedaj krotki, kadar gre za kritje njihovih zločinov, se jeze z besedami: »Saj se nič ne ločijo od komunistov. Oboji so enaki.«

No, za odgovor bodi povedano, da je treba toliko spremeniti zadnje besede, v kolikor so krščansko misleči delavci proti obojim enaki, enako neizprosni — neizprosni proti zločincem gori ali doli — neizprosni pa tudi v tem, da ne bodo odnehali niti za las, dokler ne izvojujejo vsa delavska prava. To je njihova dolžnost. Na ljudstvo ste apelirali, da se zavzame za pravičnejše razmere, sedaj so ljudske organizacije dolžne to izvesti.

Krščansko delavstvo, organizirano v mogočni Jugoslovanski strokovni zvezi, prijemajo vaje svoje discipline, da vrže ob tla povzročitelje nereda in zla in gorja v državi. Zato na vrhovo svojega spomina dokaze zoper ubijalce socialnega reda; in kakor je obsodilo komunistični zločin. Na Zaloški cesti, tako bo znalo stopiti za vrat zločincem v kapitalističnih vrstah, kakor gotovo je njegova pravda pravična.

Naredba o delavskem dopustu, je bila pri socialnem skrbstvu gotova stvar. Tako gotova, da jo je delavstvo pri pogajanjih z delodajalci — izpustilo iz pogodbe, ker se je obojestransko reklo: vsaj tako te dni izide naredba in je ta točka brezpredmetna. Kaj se je zgodilo? Naredbe še do danes ni. Kapitalisti preprečujejo poverjeniku za socialno skrbstvo njegovo delo. Vložili so protest, leteli celo v Belgrad, kakor se čuje, nad svojega sokapitalista dr. Kukovca, s čegar stranko so »zlati« socialisti sklenili tesne zveze, ter na ta način zavlačujejo in preprečujejo naredbo o delavskem dopustu.

Ali bo delavstvo to pustilo, to trpelo? Ne hujskamo, ampak to trdimo: V industriji in celo v rudnikih se nahajajo gimnazijski dijaki, ker jim revščina ni pustila študirati in morajo preživljati bolno mater — če bi ti ljudje bili postavljeni med velevladstevine, bi smeli pri ravno isti izobrazbi po mnenju sedanjih višjih krogov gladiti svojo lenobo v Karlovih varih. Ker pa so sicer siromašni delavci z ravno isto izobrazbo, no s plemenitejšim čustvom in — kar je glavno — ker delajo, ne smejo dobiti letnega dopusta.

Gospodje kapitalisti, in tudi Vi, birokrati, ki držite svoje nosove kvišku, nikar se ne motite in ne varajte sami sebe! Naredbo o delavskih dopustih **bomo dobili** in tudi naredba o eksistenčnem minimumu se bo izpeljala! — Strokovne organizacije in delavske Zveze na noge!

A. K.

Kaka nebesa ima delavstvo pod komunistično diktaturo.

Delavstvo pod diktaturo strada!

Komunisti vseh dežel nastopajo najrajši ob časih, ko se v prehrani in v delu pojavijo za delavstvo težki časi. Tedaj so takoj pri roki komunistični agitatorji, ki ubijajo ljudem v glavo, da je treba začeti revolucijo, izpeljati diktaturo proletariata, razlastiti vse, pa so gotovo komunistična nebesa na zemlji.

Delavstvo, trpinčeno vsled pomanjkanja hrane ter zbegano vsled brezposelnosti, kaj rado v takih slučajih seda komunističnim agitatorjem na lim ter dere ž njimi v — prepad. Že med tednom smo na podlagi člankov, ki jih je objavil avstrijski socialdemokrat dr. Bauer, ugotovili, da rusko delavstvo ne uživa diktature, marveč da je diktirano, vladano od peščice diktatorjev. Vlada je danes na Ruskem precej strožja, kakor je bila kdaj prej pod carjem. Tako ugotavlja socialdemokrat dr. Bauer.

Danes imamo pred seboj podatke o komunistični diktaturi na Mažarskem. Ti podatki niso vzeti morda iz kakega kapitalističnega vira, marveč iz knjige mažarskega komuniste Evgen Varga, ki je za časa komunistične vlade na Mažarskem organiziral komunistično gospodarstvo. Te podatke obdeluje v posebnem članku glasilo avstrijske socialdemokracije. Naj se držimo tega članka!

Kako in zakaj je na Mažarskem došlo do komunistične diktature? Varga pojasnjuje, da zato, ker je po prevratu padla avtoriteta in disciplina.

»V tovarnah so se osnovali delavski sveti, ki so samovoljno določali mezde, samovoljno odstranjali ravnatelje, posamezna podjetja »socializirali«, to se pravi, proglašali so jih za last delavcev. Kapitalizem je bil brez glave. Delo se je vsak dan kršilo, produkcija je neprenehoma padala.« Tako popisuje Varga gospodarski položaj, ki je privedel do komunizma in ki je njega kakor tudi ostale prepričal, »da se more produkcija dvigniti le po diktaturi proletariata.« Socialdemokratsko glasilo dostavlja k temu: »To ni bilo več kot hladna uvidevnost, da kapitalizem ni več zmožen držati delavstva na udi, da je tedaj treba iskati drugih sredstev, ki naj delavstvo privedejo zopet k pokorščini. To je bila od vsega početka diktatura diktatorjev, diktatura nad delavci.«

Nastane vprašanje, s kakimi nadami pa so delavci šli v diktaturo. Nato odgovarja po knjigi komuniste Varga socialdemokratsko glasilo sledeče:

»Upali so seveda, da bo po in v diktaturi njihovo življenje postalo drugo, boljše. Le poglejte agitacijo komunistov povsod! Kaj pripovedujejo delavstvu? Da je njihova beda, njihovo trpljenje, njihovo pomanjkanje posledica vlade demokracije. Vse to bo pa z diktaturo proletariata takoj in temeljito izginilo. Odločno trde, da se bo po nasilni diktaturi proletariata njegov položaj v trenutku prav temeljito izboljšal.« Ali pa se je to res zgodilo?

Zgodilo se ni na Ruskem. Pa na Mažarskem? Varga sam pravi, »da se mora

posebno za tovarniško delavstvo položaj šele precej pozno izboljšati, da je celo od početka diktature nadaljnje slabšanje življenjskih razmer mestnega proletariata neizogibno.« Na drugem mestu pa priznava celo: »Uspeh se v največ slučajih more pokazati še le čez več let! To moram industrijskemu delavstvu odkrito povedati.«

Tako pravi komunist Varga, ki je na Mažarskem organiziral novo komunistično gospodarstvo. Mož je tedaj verodostojna priča. In če ta mož, ki je sam vodil vse delo, danes priznava, da bi še le čez več let mogel doseči svoj cilj. S čim pa begajo delavstvo komunistični agitatorji? Pravijo, da je prva reč diktatura. Ko je ta dosežena, bodo takoj nebesa na zemlji. Delavstvo slepijo in sleparijo, da ga pehajo v nesrečo. Ne bele garde, marveč diktatura komunistov je mažarsko zapeljano delavstvo spravila v nesrečo. In ta nesreča ga je tudi izmordila. Glasilo avstrijske socialdemokracije samo piše: »Diktatura mora povečati gospodarsko bedo delavstva.«

Pri tem se naslanja na Vargovo izpoved, ki pravi:

»Zdi se, da mora diktatura obogatiti delavstvo, ker se pričinja z razlastitvijo zasebne lastnine na produkcijskih sredstvih, da se konfiscirajo milijarde dohodkov, pridobljenih brez dela. Lahko je domnevati, da se pri tem izboljša položaj delavstva. Toda, to se v resnici ne zgodi.« Zakaj ne? Varga sam pravi:

»Ker se s tem zaloga potrebščin, ki jih delavstvo potrebuje ne pomnoži niti za en kos. V prvem času diktature (več let!) ni mogoče zvišati produkcije tega blaga.«

Nato pa opisuje Varga razmere, ki so vladale na Mažarskem:

»Prehrana mest (pred vojsko) je bila mogoča le, ker je bil konsum kmetijskih poslov in milijonov neizkušenih delavcev tako izredno nizek.« »Glavni uspeh razdelitve je bil ta, da so na deželi boljše živeli.« »Kmet je malo delal, malo pridelal, dajal je odvisne pridelke le v zameno za pravo blago (ki ga pa v mestih ni).« »S tem pa, da so na deželi boljše živeli, a manj pridelali, se je za mestno delavstvo položaj še poslabšal. Obenem se je vsa ost kmetijskega prebivalstva obrnila proti delavstvu v mestih, ki je sedaj neizmerno trpela. Tako mora Varga sam izjavljati, da diktatura delavstvu ni koristila, marveč neizmerno škodovala.«

Uklenila je delavstvo v stroge predpise in trde zakone, ni pa imela moči, da bi bila delavstvu dala kruha. O nebesih na zemlji celo ni bilo govora! Tako je mažarsko zapeljano delavstvo slednjč vrglo diktaturo komunističnih nasilnikov, ker je je vkljub lakoti bilo sito.

Delavska stvar se bo dala izvojevati brez diktature, po demokraciji. Prava demokracija pa ima za temelj pravičnost! Zato krščanski socializem hodi edino pravo pot: pravice in ljubezni!

Proč od ljudi, ki pehajo delavstvo v bedo! Pojdimo v boj za krščanski socializem! Živela krščansko-socialna delavska organizacija!

Zvišane doklade vpokojencem južne železnice.

LDU Belgrad, 1. junija. Po poročilih komisarijata ministrstva za promet v Ljubljani bo upravni svet južne železnice po-

višal dodatke vpokojencem te železnice za 50 do 70%. To povišanje velja od 1. maja dalje.

USTAVLJENO STRELIVO ZA POLJSKO.

LDU Milan, 1. junija. (Dun. KU) Iz Trsta poročajo listu »Corriere della Sera«, da je v pristanišču prišlo do novega incidenta zaradi prevoza vojnih potrebščin na Poljsko. Na kolodvoru pri Sv. Andreju je bilo več vozov naloženih z razstrelivom, namenjenim na Poljsko. Delavska zbornica pa ni pustila, da bi se vozovi odpeljali dalje, in je zahtevala, da se ji vojne potrebščine izroče. Zaplenjen: vojni material so oddali topniški upravi.

AVSTRIJSKI DRŽAVNIKI V BELGRADU.

LDU Dunaj, 1. junija. (ČTU) Državni tajnik za prehrano Loewenfeld-Russ odpotuje jutri zjutraj s svojim strokovnim referentom v Belgrad v svrhu obnovitve kompenzacijskih pogodb. V Belgrad pride tudi državni tajnik za trgovino Zerdik, ki se mudi v Padovi.

Širite »Večerni list«!

Izlet na Koroško!

Jugoslovanska Strokovna Zv. priredi dne 13. junija izlet k Vrbskemu jezeru na Koroško. Zjutraj gre posebni vlak iz Ljubljane in pride okrog polnoči nazaj. Ob Vrbskem jezeru bo veselica, godbe, petje, srečolov itd. Vabimo vse ljubljanske in okoliške, gorenjske ter koroške skupine, da se naše prireditve polnoštevilno udeležijo.

Pojdite na Koroško, da vidite njeno lepoto, da spoznate njeno vrednost!

Pokažimo Koroščem, da v njihovem odločilnem trenutku, ko napenja Nemci svoje zadnje sile, da odtrgajo ta najlepši del Jugoslavije skupni domovini, čutimo z njimi krvno bratstvo, ki ga ne trgajo nobene Karavanke!

Vse, ki se nameravajo izleta udeležiti, naj se prijavijo pri svoji skupini ter naj hkrati vplačajo polovično vožnjo (računano od dotične postaje do Veirinja). Skupine naj nam seznane in denar takoj dopošljejo. Natančnejše podatke še pravčasno objavimo, zaenkrat rabimo nujno število udeležencev. Delavske godbe in pevski zbori naj se izleta korporativno udeležijo. Vse prijave rabimo najkasneje do 9. t. m.

Krščansko delavstvo hoče pokazati, da pozna tudi napram narodu in domovini svojo dolžnost in ne prodaja pod krinko mednarodne soc. demokracije svojih bratov nemškemu imperializmu.

Jug. Strokovna Zveza v Ljubljani.

Al. Ko...r.

Draginja in drugo.

Draginja, ki je zadnje čase tako grozeče naraščala, je sedaj pričela popuščati. Mogoče je celo, da se spremeni na živilskem trgu v pravo paniko. Cena moki, ki je bila preje 16 k in še čez in se je z vsjo sigurnostjo napovedovalo, da bo dosegla ceno 20 k, je pričela naenkrat padati. Vsak, kdor ima kako, četudi malo — založo, skuša, da se blaga čimprej znebi, ker se boji, da bo pozneje še več izgubil. Vzrok temu je prepovedan izvoz in pa bogata letina, ki se nam obeta. Dosedaj je bil padec cen zato nemogoč, ker ni bilo konkurence, — trgovskega tekmovanja — blaga je manjkalo, ker se je izvažalo iz države, kar je bilo odveč in še več kot bi se smelo. Nova vlada je pa vrata izvozu zaprla, dokler se ne krije potreba domačega trga. Na enak način je padla cena krompirja, katerega preje ni bilo dobiti. Zahtevalo se je zanj bajne cene — 5 celo 10 k za kg. A naenkrat je sedaj prišlo na trg toliko krompirja, da je cena padla tekom poldruga meseca na 1 k. — Enako je pričela iti tudi vinska cena rakovo pot. Vino je imelo že ceno 16 do 20 k in tudi čez, danes se ga pa že dobi dokaj nižje, in čimbolj se bomo bližali novini in čimlepeš bo kazala nova letina, tem pohlevnejše bodo cene.

Pri vsem tem je pa treba vpoštevati, da se danes na trgu ne dobi cenejše moke na debelo kot po 14 ali 15 k. Če se kljub temu prodaja na drobno ceneje, je to čuden pojav, ki se pa da razlagati le z bojaznijo, da bo cena padla še bolj in se hoče z znižanjem cen obvarovati še večje pričakovane zgube.

Iz vsega tega se razvidi, da odločilno načelo v trgovini, povpraševanja in ponudbe, to je konkurenco, se ni izgubilo svoje veljave. Cene bodo padle, kadar bo dovolj blaga, da si bodo producenti in prodajalci med seboj konkurirali, blago ponujali, — preje pa ne. To pa velja za vse vrste blaga. Kdor hoče torej premagati draginjo, mora delati, da se čimveč pridelja in izdela in temmanj izvažja. Izvažati se sme šele tedaj, kadar je krita domača potreba, po primernih cenah. Z vednim dviganjem cen na eni strani in plač na drugi strani se je stvarilo pri nas tako nezdravo ozračje, da je bilo pričakovati eksplozije, ki bi raznesla ne le konsumenta, ampak tudi produkcijo. Vedne stavke so vznemirjale delavstvo, neznačna draginja je pa spreminjala v revolucionarja vsakega še tako solidnega meščana, zato je bil zadnji

čas, da se je temu napravil energični. Stojl Vlada na tej poti ne odneha, ker tu gre za dobrobit, da celo za obstoj države in poštenje našega naroda. V ozračju, kot je bil doslej, je cvetela le socialna demokracija in komunizem.

Vprašanje nastane, kaj za bodočnost. Producenti bodo gotovo zahtevali, da se ščitijo z izvozom, konzumentom je pa to v veliko škodo in se bodo temu upirali. Zato treba dobiti zlato srednjo pot in urediti razmere na tak način, da ne bo oškodovan ne eden ne drugi.

Ustanovila se je sedaj v Belgradu »Središnja zadruga za snabdevanje i izvoz«, ki ima namen preskrbovati z živili one kraje, ki pridelajo premalo, kar je odveč, pa izvažati. Ta zadruga bo pa le tedaj ustrezala stavljenim nalogam, če bo imela izključno oblast nad vsemi pridelki gotove vrste, ki bi jih kupila po določenih nizkih cenah. Domačemu prebivalstvu naj bi se potem to blago oddajalo po istih cenah s pribitkom zmernega dobička, v kolikor bi pa blaga preostajalo, naj bi ga pa izvažala po konkurenčnih cenah svetovnega trga, ter bi potem na ta način dosežen prebitok razdeljevala v obliki dividende na kapital, ampak na producente, ki so ji dobavili posamezno blago. To se pravi z eno besedo: Moka naj bi bila doma 2 K za kg; izvažala naj bi se pa magari po 10 kron ali še dražje, kakor bi bil pač svetovni izvozni trg. Dobitek bi moral iti nazaj v žepu producenta, ki bi bil zato edini upravičen. S tem bi se tudi nehala vsako skrivanje blaga, zadruga bi pa razpolagala z obilnim kapitalom, ki bi se tvoril iz presežka, doseženega pri eksportu.

ITALJANI BOMBARDIRAJO LEŠ.

LDU Belgrad, 1. junija. Iz Podgradca je došla vest, da so Italijani bombardirali Leš, ker so jih pred par dnevi napadli v okolici Arnavti.

BOJKOT MAŽARSKÉ.

LDU Amsterdam, 1. junija. (DKU) Včeraj se vršči seji medzvezniške zveze transportnih delavcev je generalni svet te zveze sklenil, da se udeleži bojkota proti Mažarski. Odposlanci Anglije, Francije, Nemčije, Avstrije, Nizozemske, Švedske, Norveške in Danske so izjavili, da bodo v njihovih deželah sledili pozivu kakor en mož. Dežele, ki niso hle zastopane, bodo izdale enak proglas še ta teden.

BOJI MED POLJAKI IN RUSI

LDU Kodanj, 1. junija. (Dun. KU) Polbrzojavki iz Varšave javlja poljski generalni štab: Vzdolž železnice od Polozka proti jugovzhodu postajajo napadi boljševikov vsled velikih izgub in vsled pomanjkanja živeža in vojnega materiala slabješi. Nov poizkus boljševikov, prekoračiti Berezino, se je izjalovil. Dve pehotni diviziji in ena konjeniška divizija, ki so dospeli na vzhodni breg reke, so bile uničene. Ujeli smo preko 2000 ujetnikov. Ob Dnepru smo z ukrajinsko vojsko odbili vse napade. Pričeli smo luti napad, pri čemer smo zavzeli mesti Szabokrzyko in Obo-dowko.

ČESKO-SLOVAŠKA.

LDU Praha, 1. junija. (ČTU) Ministrski predsednik Tusar je v današnji seji poslanske zbornice izjavil da je prejšnja vlada izpolnila obljubo glede razpisa volitev

v narodno skupščino in sklicanja parlamenta. V predpogajanjih ni bilo mogoče pripraviti definitivne parlamentarne konstelacije. Stvarno in politično se opira rekonstruirani kabinet na prejšnje skupine strank. Nadalje je naglašal, da razumevajo Čehoslovaki s človeškega stališča položaj Nemcev in Mažarov, ki se le težko prilagodujejo novim razmeram časa. Čehoslovaki pa morajo svoj državno-pravni položaj natančneje označiti. Češki narod je ustvaril začetkom srednjega veka to državo, ki jo je vnovič vzpostavil s pomočjo Slova-kov. Prepričani smo, da bodo Nemci pri izgraditvi države mirno sodelovali. Glede tešinskega vprašanja je izvajal ministrski predsednik, da Čehoslovaki ne goje napram Poljakom nobenih sovražnih čustev, da se pa ne bodo odpovedali svojemu pravu, ki ga bodo branili. Čehoslovaki hočejo živeti s sosedi v miru. Kar se tiče zunanje politike, bo čehoslovaška republika hodila v dosedanjí smeri.

AVSTRIJSKI ČASTNIKI NA MAŽARSKEM.

LDU Budimpešta, 1. junija. (DKU) Glede dejanske podlage včerajšnje verbalne note avstrijskega državnega kancelarja dr. Rennerja, mažarskemu poslaniku na Dunaju dr. Gratzu doznava ogrski dopisni urad, da je v Zalaegerszegu začasno nastanjenih skupno 80 avstrijskih častnikov, in sicer v taborišču vojnih ujetnikov, ki je sedaj prazno. Ti častniki so pribežali na Mažarsko, da bi si poiskali tu službo. Ne bi bilo umestno, da bi se jim ta prošnja zavrnila, tembolj ker je bilo to ugodeno tudi ruskim beguncem. Prijazno mažarsko ljudstvo bi se proti avstrijskemu ljudstvu ne pokazalo rado neprijazno in je tem častnikom priznalo pravo gostoljubje, kakor pristojno vsakemu tujcu. Da so se za to izdajale večje vsote, ali da so se celo nabirali vojaki, o tem ni tu ničesar znanega. Ako je podrejen obmejni organ zagrešil malo nepremišljeno dejanje, se more govoriti le o osebnem činu dotičnega organa, za kar se bo moral zagovarjati. Mažarske oblasti so praviloma dovoljevale pravo gostoljubja le častnikom neoporečnega značaja in pri interpretaciji zaščitnega prava nikakor niso posegale tako daleč, kakor se je to zgodilo na avstrijski strani, kjer so navadni zločinci mejo prosto prestopali in so pred očmi avstrijskih oblasti nemoteno živeli. (Kakor poročamo na drugem mestu, gre tu za sledeči slučaj: Avstrijska vlada je očitala Mažarski, da se na Mažarskem zbirajo čete monarhističnih zasebnikov proti Avstriji.)

„Delavec“ — molči.

Pričakoval sem, da mi bo »Delavec« v svoji poštenosti in resnici odgovoril na moj poziv, naj pride z dokazi na dan. Tega ni storil. Da bi se on držal svojega sklepa, da se na »Večerni list« ne bo več oziral, mu ne verjamemo, ker vemo, da ne drži rad besede.

Samo za pet dokazov sem prosil gospe okrog »Delavca«, a jih nimajo. Sodrug-voditelji so dobro izveščani v zmerjanju na krščanske socialce so v resnici »strokovnjaki« v zavijanjih gotovih dejstev. Jugoslovanska Strokovna Zveza jim je trn v peti, na poti jim je, ker jim ovira

njih nepošteno delo. Dočim sodrugi a la Tokan in drugi razmetavajo s programom svoje stranke kar na debelo okrog, ter z istim slepijo delavstvo, pa dosega J. S. Z. vidne uspehe na strokovnem in zakonodajnem polju. Tega dejstva se ne da zakriti, zato treba nametati žgočega prahu v oči vsem onim, ki po mnenju sodrugov pri Strokovni komisiji (soc. dem.) ne smejo tega videti. Nas to nič ne boli. Radevolje prepuščamo vam vse tako »slepo in nezavedno« delavstvo.

Že dejstvo, da so sodrugi okrog »Delavca« stisnili rep med noge ter se poskrili pred dokazovanjem, je dokaz, da je vse njih pisanje gola laž, da so vsa natolcevanja samo znak podlosti v boju, ki ga vodijo sodrugi proti naši organizaciji. Disciplino organizirane delavske armade kršijo sami. Razlika med našim in njihovim programom je bistveno le ta, da mi ne vzgajamo sovražstva proti drugim stanovom, ki si s poštenim delom služijo svoj kruh in ki služijo splošnosti. To pa vendar ni razdiranje delavske armade.

Sodrugi molče tudi o tovarni Pollak v Ljubljani. Zakaj ne podaste dokazov, da smo mi zakrivali odpust delavk? Bolje, da molčite, kajne? Je nevarno, da bi krogla namerjena drugemu, priletela nazaj v tistega, ki jo je izstrelil.

Vi nimate dokazov, zato molčite. Bojite se, da ne bi prinesli mi na dan vsa ona črna dejstva, ki ste jih zakrivali nad delavstvom. Zopet pozivljete vaše vrste k odporu proti nam, in sicer k »temeljitemu« odporu, katerega mi dobro poznamo. Ne vstrajamo se vaših pretenj, tudi ne dejanj, saj so izvor besnosti. Mi smo pripravljeni da odbijemo vse napade. Ako bodo ti medsebojni boji za delavstvo koristni, bo pokazala bodočnost, danes vemo samo to, da na račun delavske stanovske nesloge, drugi kapital kujejo.

Torej sodrugi krog »Delavca«, nadaljujte svoje »pošteno« delo, pišite le vedno še v duhu vaše omike in »zveličavne« ideje, imeli boste na strani ves proletarijat, seveda tak proletarijat, ki ima trebuh za boga in katerega vzgoja po vaših navodilih bo slična vzgoji divjih Zulukarov, katere današnje ljudomile svetovne velesile tako vzgajajo, da so dan za dnem neumnejši, to pa radi tega, da jih potem lažje izrabljajo. Za tako vzgojno delo ste kot nalašč vstvarjeni mojstri in strokovnjaki. Nam ne bodete s tem nič škodovali. Da ne poznate načelnega boja, to te že zdavnaj in nešteto krat izpričali. Obžalujemo vse poštene ljudi, ki so se naselili na vaše laži. Prej ali slej bodo sprevideli, za kakimi ljudmi so capljali. Da bi takrat le ne bilo prepozna za revež!

Proti vašemu nepoštenemu delu bode nastopala naša organizacija vedno in bo čuvala delavstvo pred izdajstvom, ki ga vi izvršujete nad nim. Krščanski socializem se razvija. Še je dovolj pametnih delavcev in delavk, ki slede temu socializmu, vrste teh se dnevno množijo. Govorile bodo te množice, kdo da dela zanje, pokazale bodo, da so zmožne vstvarjati in ne razdirati. Hujski pritisk od nasprotne strani jih le navdušuje k vstrajnejšemu delu. Tu je naša moč, bodočnost sreče delavskega stanu. Te moči se bojite reveži. Dasi ravno ona ne meče delavcev iz tovarn, jim ne krade grizljaja od ust, jim ne uni-

čuje družin zato, ker niso njeni pristaši, zbira v svoje vrste delavce, ki so sadike novemu družabnemu redu, katerega bo izbojeval svetovni krščanski socializem in ne vi. Ob teh vrstah se bo razbil ves vaš napor pognati delavstvo v še hujsko nesrečo kot mu je današnji družabni red.

Zato bodo vse vaše laži, vsa vaša podlost brez vspeha. Javkanje sodrugov a la Tokan in drugih z »Delavcem« vred bo de le glas rjujočega v puščavi.

Anton Kogel.

Politične novice.

+ Za notranjo resničnost katoliškega prepričanja. V Floridsdorfu na Dunaju se je te dni vršil okrajni katoliški shod, na katerem je med drugimi govoril vseučiliški profesor dr. Ignacij Seipel. Med drugim je poudarjal, da je prva zahteva za vsakega katoličana notranja resničnost njegovega prepričanja. Kakor katoličan ne sme nikdar zatajiti svojega prepričanja v javnosti, tako mora tudi v vsem svojem zasebnem življenju dajati čast katoliškemu imenu. Nič ne more katoliški stvari v javnosti bolj škodovati — je rekel govornik — nego če smo na zunaj katoliški, naše zasebno življenje pa katoliškim načelom ne odgovarja, če v družini, družbi in poslu ne delamo tako, kakor zahteva pravo katoliško življenje. Tam, kjer imajo katoličani največ zmisla za soglasje med javnim in zasebnim življenjem, se je najmanj bati zunanjih viharjev, tam bo katoliška stvar najprej zmagala.

+ Boj med krščansko in protikrščansko Avstrijo. Na okrajnem katoliškem shodu v Floridsdorfu na Dunaju je rekel poslanec prof. dr. Seipel: »Še vedno so drugi na krmlju v naši domovini, prava odločitev šele pride. Za njo se moramo pripravljati. Odkrito bode povedano, da se bo bodoči pravi odločilni boj bil ravno med tistimi strankami, ki ju je potreba časa združila v koalicio.« Istočasno so na dunajskem magistratu zborovali socialni demokrati, ki so razpravljali o ustavi. Zahtevali so, naj se uvede državna enotna šola, naj se Cerkev popolnoma loči od države in ustanovi katoliška verska občina; zahtevali so tudi zloglasni paragraf za prižnice. Boj se torej napoveduje z obeh strani. Upajmo, da bo zmagala krščanska Avstrija — pa brez starih cokelj!

+ Jugoslavija in Avstrija. Ob odhodu avstrijskih državnih tajnikov v Belgrad piše »Grazer Volksblatt«, da je Renner to-pot pač zato ostal doma, ker je nastal med Jugoslavijo in Italijo nov spor in ne kaže hoditi v hišo enega izmed dveh skreganih zaveznikov. List pravi, da bi bilo v interesu obeh držav — tako Avstrije kakor Jugoslavije — ako bi se sklenila za oba dela zadovoljiva trgovinska pogodba. Posebno slovenskemu prebivalstvu da bi bilo ustreženo, ako bi se upostavile redne gospodarske prometne razmere z avstrijskimi deželami, s katerimi jih vežejo zemljin, zgodovinske vezi. To bi ublažilo mnogo nezadovoljstva med Slovenci ter bi postali udanejši in navdušenejši državljani jugoslovanske države. To skrb za Slovence in te nauke naši vladi bi si bil graški list lahko prihranil. Slovenci vemo kljub vsem nedostatkom naših sedanjih notranjih raz-

LISTEK.

Maksim Gorki:

V Ameriki.

(MESTO ŽOLTEGA DIABOLA.)

VI.

Spodaj, pod železnimi mrežami »zračne ceste« v prahu in blatu cestnega tlaka, brezglasno hodijo otroci — brezglasno, četudi kriče in se smejejo, kot vsak drug otrok na svetu — toda njihovi glasovi tonejo v grohotu nad njimi, kakor kaplje v morju. Ti otroci so kot cvetje, katero je grda roka izvrгла iz okna na blatno cesto, v sredi mestnih trgov so podobni ovcam, ki leže na krvnikovih mizi. Hranijo jih mastni hlapovi, ki jih izpariva mesto, njih lica so bledaneprestanočlajgenaitxrdgovc ftena z otrovanim zrakom in živci so razdraženi od zoprnega škripanja zasužnjene železa, od mračnega krika zaslužnjemih bliskov.

»Ali bodo iz teh otrok vzrastle zdravi, smeli, ponosni ljudje?« — se vprašuješ. V odgovor ti od vseh strani odmeva škripanje, grohot, zopno cviljenje.

Vozovi drže mimo East-Sayda, kvar-tala bednih. Globoki kanali ulic, ki vodijo v globino mesta, kjer je — tako se zdi človeku — zgrajena ogromna luknja brez dna; tja se stekajo vsi ti ljudje in tam iz njih varijo in plavijo zlato. Kanali ulic mrgole otrok in revščine.

Zelo veliko sem videl revščine, dobro so mi znana nje zelena, brezkrvna, košče-na lica. Njene oči, tope od gladi in goreče od pohlepa, pretkane in maščevalne, ali

pa suženjsko pokorne in nečloveške, sem videl povsod, vendar grozna revščina East-Sayda — je mračnejša od vsega, kar sem videl.

V teh ulicah, nabitih z ljudmi, kot meh z moko, otroci hlasno iščejo v košarah za smeti, stoječih na trotoarjih, ognjito zel-njavo in požirajo to s plesnobo vred, v strupenem prahu in vročini.

Če najdejo v košarah plesnivega kruha, se takoj v njihovi sredi zaneti prepri; ho-teč ga klastno pogoltiti, se derejo kot mali psi. V velikih gruclah pokrivajo tlake kot požrešni golobje; ponoci ob dveh in še kasneje — se še zmeraj rujejo po blatu, ti bedni cvetovi revščine, živa nasprotja gra-bežljivim bogatinom.

Na vogalih umazanih ulic stoje peči in varilnice, v njih neprestano nekaj kipi, in para, ki puha skozi tenko cev v zrak, pi-ska na piščal, ki je pritrjena na koncu. Ta tenki živži, ki reže v uho, prevpije s svojo tresočo se ostrino zvoke vseh ulic, se vle-če brez konca kot bleščeče-bela, hladna nit, zategava se okrog grla, meša misli v glavi, vznemirja, žene se nevem kam in ne preneha niti za sekundo, se trese v okuže-nem zraku, ki je posrkal vase smrad, tre-se se nasmešljivo rezko, zlobno zasmehu-je in vara to blatno življenje.

Blato — element, ki je potegnil za se-boj vse: stene poslopij, steklo v oknih, obleko ljudi, stanice njihovih teles, mož-gane, hrepenjenja in misli...

Temne luknje vrat v teh ulicah so po-dobne ognojenim ranam teh kamenitih sten. Če pogledaš noter, vidiš črne stop-nice, pokrite s smetmi, ometane z blatom, zdi se ti, da se tu v vsi vse razkruja in gnoji kot v človeških drobcih. In ljudje se prikazujejo kot črvi...

Visoka ženska z velikimi, temnimi očmi stoji v vratih, na rokah drži dete, jo-po ima razpeto na prsih, ki so umazane in usahle, povešene. Dete kriči, s svojimi majhnimi prstki praska velo, gladko telo materino, stiska se k njenim licom, cmoka z ustnicami, za minuto umolkne in znova kriči z večjo silo in zopet tolče z rokami in nogami na materine prsi.

Ona stoji kot kamen in njene okrogle oči, podobne sovinitim, so nepremicne — trdovratno so vprte v eno samo točko pred seboj. Čutiš, da ta pogled ne more videti nič drugega kot kruh. Trdno je stisnila ust-nice in diha skozi nos, nozdri ji podrhta-vajo, polagoma udihava okuženi, gosti zrak ulice — tak človek živi ob spominih na hrano, ki jo je užil včeraj, ob misli na kosček kruha, ki ga je snedel, sam ne ve kedaj. Dete kriči, krčevito zvijač se s svojim majhnim, žoltim telescem — ona ne sliši njegovih krikov, ne čuti udarov...

Starček, dolg in suh, z roparskim li-cem, brez klobuka na sivi glavi, je stisnil rudeče veke svojih oči in previdno brska po kupu smeti in zbira kosce oglja. Ko hodi mimo njega, si nerodno izravna svoj trup in nekaj mrmra.

Mladenček, zelo bled in suh, sloni na drogu svetilke, s svojimi sivimi očmi gleda po ulici in včasih strese svojo kodrasto glavo. Njegove roke so globoko potisnjene v hlače žepe in krčevito migljajo s prsti...

Tuaj v teh ulicah je človek bolj oči-viden, slišiš njegov glas, ozlovoljen, raz-dražen, maščevalen. Tukaj ima človek obraz izstradan, vznemirjen, bolesten. Oči-vidno da ljudje čutijo, gotovo je, da mislijo. Kar mrgoli jih po teh blatnih kanalih, eden se drenja od drugega, kot neresca v motni

potočnici, vrti in obrača jih sila mesta, oživlja jih živo hrepenje, snesti nekaj, kar si že bode.

V hrepenju po hrani, v mislih o na-sladi, da bi bili siti, požirajo s strupom nasičen zrak, v temnih globinah njihovih duš se rode ostre misli, pretkano čustvo nedovoljenih želja.

Oni so podobni bolezenskim mikrobom v zelodcu mesta in prišel bo čas, ko ga bodo zastupili z ravno temi strupi, s ka-terimi jih tako dobrohotno pita sedaj.

Pod svetilko stoji fant in od časa do časa stresa z glavo, in krepko stisne glad-ne zobe. Zdi se mi, da ga razumem, o čem misli, česa si želi — imeti krepko, mogočno silo in krila na hrbtu si želi. In to zato, da bi se nekega dne vzdignil nad mesto, roke bi pustil v njem kot dva jeklena vzvo-da in podrl bi vse na kup smeti in prahu, opelko in bisere, zlato in meso sužnjem, steklo in milijonarje, blato, idiote, cerkve, zasatrupljeno drevje in te ogromne, gonadstropne, do neba segajoče stavbe, vse, celo mesto bi podrl na kup, v testo iz blata in ljudske krvi — v ta prvotni, zgo-ten kaot, iz katerega je ustvarjen. Na-ten ganih mladeniča, Kier delo zaslužnje člo-veka, tam ni mesta za svobodne misli, ni ustvarjajo, tam ne more cvesti drugega, kakor misel razuriti vse, strupeni cvetovi osvete, neukroženi protest živalskega na-gona. Zato je razumljivo, da od človeka, ki si mu pokvarili dušo ljudje, ne smejo pričakovati usmiljenja do njih.

Človek ima pravico osvete — to pra-vico mu dajejo ljudje sami.

(Dalje.)

železničarske kategorije. Oni debatirajo in zavlačujejo. In ako jim kaj politično ne ugađa, so jim koristi njih tovarišev postranska stvar in se pogajanj sploh ne udeležijo.

Železničarji: kadar vam bodo zopet pomigali s prstom, takrat pa zopet velja izrek: Vsi za enega in eden za vse, akoravno gre polovico mesečne plače! Saj smo za gotove ljudi vedno solidarni, ako ravno gre nam v lastno škodo. Tisti železničarji, kateri imajo še nekaj poštenja v sebi in imajo še iskro prave ljubezni do svojih nežnih otrok, do vere, narodnosti in domovine, bodo sedaj vedeli, da za nje ni v komunističnih vrstah več prostora.

Kar se tiče pogajanj, je prometni minister takoj v začetku zahteval, da se obravnava o najnujnejših potrebah železničarjev samih in, da hoče v draginskih in življenjskih potrebah najprej od pomoči.

Zahteve, katere so stavile železničarske organizacije, namreč 150 % poviška na draginske doklade, veljavno od 1. marca, delavski pravilnik, 8 urno in čezurno delo vlakospremnega in drugega osebja — to vse je dokončano. Pride sedaj na vrsto pragmatika, katera bo delala nekatere težkoče glede posameznih kategorij. Upa se, da se bode stvar po večini zadovoljivo rešila.

Železničar.

»Prometna zveza« ima svojo pisarno v Jugoslovanski tiskarni II. nadstropje. Vse prijave, dopise itd. pošiljajte na ta naslov. Isto velja, ako rabi kak železničar informacije, naj se obrne na ta naslov. Strokovno glasilo je zaenkrat »Večerni list«, četrtkova izdaja. Mesečna članarina »posmrtno« znaša 5 K. Strokovno glasilo se pošilja brezplačno. »Prometna zveza« v Ljubljani.

Usnjar.

Dne 10. maja so se vršila pogajanja, ker je potekla pogodba, sklenjena med podjetniki usnjarskih tovarn in delavstvom. Pri pogajanjih se je sklenil sledeči

DOGOVOR.

Sklenjen dne 10. maja 1920 med Zvezo industrijev, Odsekom usnjarske industrije, kot zastopnikom usnjarskih obratov na eni strani in zastopniki Osrednjega društva usnjarjev in sorodnih strok na slovenskem ozemlju v Ljubljani ter zastopniki Jugoslovanske strokovne zveze imenom delojemalcev usnjarske stroke na drugi strani v navzočnosti vladnega zastopnika poverjenstva za socialno skrb g. Likarja.

A. Temeljne plače delavstva ostanejo za čas od 38. marca do vstetega 2. maja t. l., pri čevljarjskih podjetjih v Trzinu, ki imajo še tekočo pogodbo, pa do vstetega 31. maja t. l. neizpremenjene.

Za čas od 2. maja 1920 in pri čevljarjskih podjetjih v Trzinu pa za čas od 1. junija do vstetega 31. avgusta 1920 se prizna delojemalcem 30 % povišek temeljnih mezd, ki so obstojale dne 27. marca t. l. pod pogojem, da pristane deželna vlada na maksimalne cene, vsebujoče popolno kalkulacijo priznanih mezdnih poviškov po predlogu sosveta za usnje in obuvene.

Priznani 30 % povišek se izplača, čim izide tozadevna naredba deželne vlade o novih maksimalnih cenah za usnje.

B. Družinske doklade.

Družinske doklade v dosedanjih izmeri (pri usnjarskih podjetjih tedensko 24 k za žene 15 k in za otroke do 14. leta, maksimalno za 4 otroke ter pri čevljarjskih podjetjih v Trzinu od storjenega delavnika 3 k za ženo in 2 k za maksimalno 4 otroke do 14. leta) se priznavajo tudi za dobo veljavnosti te pogodbe.

Za izplačilo družinskih doklad veljajo naslednje smernice:

1. Za ženo, ki je zaposlena v stalnem delu ali se bavi s pridobitnim domačim delom, se ne izplača doklada.

2. Doklada v izmeri, ki je določena za ženo, gre tudi delavcu-vdovcu, ki ima lastne otroke, za vzdrževanje osebe, ki mu vodi hišno gospodinjstvo, ako živi ta z njim v skupnem gospodinjstvu.

3. Doklada v izmeri, ki je določena za ženo, gre tudi delavcu-samcu, ako se izkaže s potrdilom občinskega in župnega urada, da so stariši vsled starosti ali bolezni popolnoma dela nezmožni in da ne dobivajo nikakih drugih podpor in da živi vsaj eden izmed njih v skupnem gospodinjstvu z delavcem-samcem, ki ga mora preživljati s svojimi zaslužki.

4. Delojemalcem, ki imajo lastne domove ali zemljo in živino, ne gre nikaka družinska doklada.

5. Za nezakonske otroke se družinske doklade ne plačujejo. Adoptirani otroci jednaki njegovi zakonski deci, ako jih delojemalcev so glede družinskih doklad lojemalec sam preskrblja in žive v njegovem gospodinjstvu.

6. Ako sta oče in mati v obratih zaposlena, pripade izplačilo pogojene družinske doklade za otroke redoma obratu, v katerem je zaposlen oče. Ako bi pa se sedaj izplačevala taka doklada ženi, je stvar prizadetih obratov, da si družinske doklade za otroke med seboj porazdele.

7. Slična načela naj veljajo glede doklade za popolnoma delanezmožne stariše (točka 3).

C. Odpust iz dela.

V slučaju pomanjkanja dela se izvrši odpust delavstva v sledečem redu:

1. Najprej se odpuste nazadnje v delo sprejeti delavci (delavke) in med temi v prvi vrsti samci in samice.

2. Nato oni, ki so doma iz dežele, kjer bi se event. lažje priživljali.

Ta red velja, kolikor to dopuščajo obratne in poslovne okoliščnosti.

Pred odpustom se po možnosti zaslisijo zaupniki delavskih organizacij in upoštevajo njih želje.

C. Veljavnost te pogodbe.

Ta pogodba velja do vstetega 31. avgusta 1920.

Ako bi se pred potekom pogodbene dobe uveljavile naredbenim potom načela, ki zagotavljajo obveznim potom delojemalcem večje ugodnosti, nego predstojeca pogodba, je pridržano novemu sestanku delodajalcev, da ugotovi, v kolikor so zgubila ta pogodbeno določila svojo moč.

D. Spori.

O nesporazumljenju med delodajalcem in delojemalcem in obratu glede razlaganja določil pogodbe odločajo dokončno zastopniki Zveze industrijev sporazumno z zastopniki Osrednjega društva usnjarjev ter Jugoslovanske strokovne zveze v Ljubljani.

Objavljamo dogovor takšen kot je. Dogovor je obvezen na vse strani in veljaven le v tej obliki, ki smo ga priobčili.

Kovinar.

Jesenice, Tekoči teden v ponedeljek so se vršila informativna pogajanja na Jesenicah med delavstvom Kranjske industrijske družbe in Kranjsko industrijsko družbo, katero je zastopal ravnatelj in državni nadzornik za osrednji urad montanskih obratov, rudarski nadsvetnik Kropač, ter za vlado dr. Milavc. Od strani delavstva je bil navzoč za Jugoslovansko Strokovno zvezo delavski tajnik Cvikelj, za »Osrednje društvo kovinarjev« delavski tajnik Tokan in delavski zastopniki vseh organizacij. Ta informativna pogajanja so se končala za delavstvo ob 12. uri in so se za mojstre nadaljevala popoldne ob 3. do 4. ure. Vsa stvar se bo uredila tekom štirinajstih dni, ko bo zadeva s Kranjsko industrijsko družbo urejena. Drugače ni bilo nič kaj posebnega. G. Tokan in njegove fraze so pa že itak vsem znane, samo to se dozda ni še pripetilo, da bi pri pogajanjih prišlo Marijine družbe na dnevni red, kakor se je to zgodilo pri teh. Do drugič si bomo pa že oskrbeli tudi to številko, da bodo g. Tokana tudi številke malce razgrele in ga vrgle z nebes njegove domišljavosti.

Rudar.

Možica. Pretekli teden so se vršila pogajanja pri tukajšnjem rudniku. Zahteve je vložila na eni strani Jugoslovanska Strokovna Zveza, na drugi strani pa »Zveza slovenskih rudarjev. Na podlagi vloženih zahtev bi se morala vršiti pogajanja skupno, kar pa seveda g. Tokanu ni bilo po volji. Repenčil se je s svojimi frazami kot ponavadi. In ko so nato delegatje delavstva izjavili, da ne zastopajo organizacije, ampak skupno delavstvo in so pri pogajanjih samo kot delavski zaupniki, se je zastopnik J. S. Z. odstranil. Razgovor med zastopnikom J. S. Z. in zastopniki osrednjega montanskega urada, Zvezo industrijev in vlado se je vršil nato popoldne ob 4. uri. Tako so minila prva pogajanja, do katerih je pripomogla ravnotako naša organizacija, kakor pa nasprotna. Do prihodnjic si pa naj nekoliko nasprotniki premislijo. Ako je res njih geslo svoboda, naj jo tudi v dejanju pokažejo. Ako imajo pa takšne kolobocije za svobodo, potem naj pa poberejo šila in kopita in gredo tja, kjer se bo to imenovalo svoboda.

Tobačno delavstvo.

TOBAČNI VPOKOJENCI.

Zopet imamo veselo vest: Pokojnina, oziroma draginska doklada je zvišana za 100 K! Bilo je v resnici tudi že skrajni čas. Cene so šle dosedaj skokoma navzgor, akoravno se govori in piše, da so padle, ampak tega se ne čutimo, in naši prejemki so se pa le tuintam v gotovih mescih zvišali. Seveda ta povišek, ki ga bodo sedaj dobili, ni velik, vendar nekaj je. Bi bilo že sedaj izplačano, se pa tehnično ni dalo izpeljati. Toliko v vrednost vsem tovarišicam in tovarišem, ker vsak po vsej pravici ne strpno čaka takšnih poročil.

Predilniško delavstvo.

Trzin. Jugoslovanska strokovna zveza se je obrnila na predilnico Glanzman-Gasner v zadevi dveh delavk, ki ne dobivajo več brezposelne podpore in jih pre-

dilnica doslej še noče vzeti na delo. Naša organizacija stoji na stališču, da je predilnica v prvi vrsti dolžna ozirati se pri sprejemu delavstva na domačine, ki so že pred vojno delali v predilnici in za temi šele na one iz drugih krajev. Mar se naj domače delavstvo izseli in išče drugod kruha, ko se mu lahko doma preskrbi.

Služkinja.

»Kamen do kamna palača« — je star pregovor. Na ta pregovor naj se spomni vsaka tovarišica. Odkar se je ustanovila organizacija služkinj, ves čas je bila poleg zahteve, da se izboljša gmotno stanje služkinj, tudi želja po lastnem domu, kamor bi se lahko zatekale, naše zavetišče itd. Ta želja se uresničuje. Poslopije je kupljeno. Treba ga je preurediti. Ker bi naj pa bil ta dom res dom služkinj, je poklicana vsaka, da pomaga, da bo poprej dogotovljeno. V to svrhu se je ustanovila zadruga »Naš dom«, po kateri se bo tudi imenovala hiša. Članica zadruga lahko postane vsaka služkinja. Delež znaša 60 K, to pa radi tega, da se napravi na širšo podlago, da bo čim več služkinj pristopilo k zadrugi. Stvar je sedaj gotova, samo denarja primanjkuje. Ko bo enkrat gotova vsota denarja skupaj, se bo takoj pričelo s preizidavo. Dokler pa tega ni, pa ni mogoče. Zato je treba sedaj na delo, ker čimprej se spravi nekaj, tem preje bo naredeno vse. Ako več ne, vsaj en delež bo lahko vsaka vzela. Pri tem lahko precej pomorejo zaupnice, pa tudi članice. Treba pa je tudi pomisliti, da denar ni izgubljen, ampak ostane lastnina one, ki ga je vplačala. Ne odlašati, ker s tem se škoduje celi stvari. Čim več bo članic zadruga služkinj, tem boljše bo, tem bolj bo prišlo v poštev ime »Naš dom«. Zato h koncu še enkrat: Podvizajte se! Spomnite se, da gre samo za vas. V delu je rešitev! S temi besedami nastopite za dom služkinj »Naš dom«. Prijave se sprejemajo vsak dan od 8. ure zjutraj do 12. ure popoldne in od 3. do 5. ure popoldne v Krekovi prosveti, Alojzijeve, Poljanska cesta.

Zveza služkinj vabi svoje članice, da se v obilnem številu udeležijo procesije v stolnici. Zbirališče pri semenišču.

Kemični delavec.

Vič. Precej časa je že minulo, odkar smo stali zahteve. Treba bo zopet staviti zahteve, da se izboljša naš gmotni položaj. Podjetje je od zadnjega medznega gibanja prešlo v druge roke. Zato upamo, da bo sedaj tudi z meznim gibanjem lažje šlo, ker bo več umevanja od strani podjetja za delavce. Pri sedanjih plačah bo vsak sprevidel, da je nemogoče izhajati.

Živilski delavci.

Skupina Ljubljana — »Krek«. Ni dolgo tega, odkar se je ustanovila naša skupina. Pred kratkim je vložila zahteve in pogajanja so že skoro končana. Tekom par dni bo zadeva popolnoma urejena. Plače, ki so bile dosedaj, nikakor niso odgovarjale potrebam delavca.

Skupina Ljubljana — »Krek«. Tekoči teden se vrši sestanek v navadnih prostorih. Člani se opozarjajo, da se zanesljivo udeležijo tega sestanka. Dan in uro naznanimu pravočasno.

Viničar.

Ljutomer. Zveza viničarjev, skupina J. S. Z. v Ljutomeru ima v nedeljo dne 6. junija svoj I. občni zbor po rani maši v narodni šoli. Govorijo zastopniki J. S. Z. iz Ljubljane. Ob tej priliki se ustanovi okrožje J. S. Z. za ljut. okraj, podrobni razgovor o delavskem vprašanju, kako se ima rešiti vprašanje o delavskem združništvu, (konsumna prodajalna). Vsi prijatelji delavskega stanu, viničarji in drugi delavci se vabijo k najštevilnejši udeležbi.

Delavski obzornik.

Bolniška blagajna. Kako socialisti izkoriščajo bolniške blagajne v svoje agitatorične namene, dokazuje skoro vsak industrijski kraj. Na Koroškem se je vodja okrajne bolniške blagajne na shodu v Bistrici javno proglasil za komunista. Mož se zove Krušič. Vodi okrajno bolniško blagajno v Borovljah. Tudi pri tovariški blagajni v Bistrici in v Borovljah ima glavno besedo. Čisto jasno je, da komunizem v drugi podobni stopi pred jadnega delavca, če je agitaciji zanj davno preskrbljeno mesto pri bolniški blagajni. Delavske razmere, prezračite se! Naj pride mnogo svetlobe skozi vsa okna v delavske razmere in mnogo dosedanjih socialističnih in komunističnih agitatorjev, teroristov in izkoriščevalcev bo izginilo.

Organizacija krščansko socialnega delavstva na Zgornjem Avstrijskem. O binokostnih praznikih se je vršilo zborovanje krščansko socialnega delavstva na Zgor-

njem Avstrijskem. Na temu zborovanju se je ugotovilo sledeče: Prvi je poročal član narodnega sveta Kletzmayer o napredovanju krščanskih strokovnih organizacij na Zgornjem Avstrijskem. Priključila se je velika skupina kmetijskega delavstva tako da štejejo kršč. strokovne organizacije na Zgornjem Avstrijskem 25.000 članov. Povdarjal je veliko važnost strokovne organizacije kmetijskega delavstva. Drugi je referiral Emelsberger (Wels) o delavskih zbornicah, za katere so volitve pred vratmi. Volitve bi se naj vršile po tajni, enaki, direktni in proporcionalni pravici. Odklanja pa vsaki absolutistični volilni sistem po tovarnah. Kriz iz Linca poroča med drugim o nasilstvu socialnih demokratov. Tako je naprimer v St. Radegundi števil 5—6 social. dem. delavcev našim 30—40 krščansko organiziranim stavilo ultimatum, naj jih prisili, da pristopijo k soc. dem. Občinski svetnik Untermüller iz Dunaja naglašava veliko važnost, da se pridobi naš pokret mladina in obenem sporoča, da se je organizacija krščanskih učiteljev na Dunaju priključila centralni komisiji krščanskih strokovnih organizacij. N. s. j. binokostni pondeljek je poročal dež. svetnik Gasperschitz nakar se je stavila resolucija, v kateri se je zahtevalo tudi to, da se mora pri vladi sestaviti komisija iz prizadetih strank proti tem terorističnim izredom. — Iz tega poročila je razvidno krščansko socialno gibanje na Zgornjem Avstrijskem. Pri tem ne smemo pozabiti, da so bile te organizacije ob preobratu precej skrhane, in vendar se jih je delavstvo zopet oklenilo s še večjo verno, v. deč, da je edina rešitev delavskega vprašanja na temelju krščansko socialnih načel.

Socialni vestnik.

Kaj je alkoholizem? Alkoholizem pomeni sploh učinke alkoholne nezmernosti na človeka. Posebej pa razločujemo štiri vrste alkoholizma: Hitri alkoholizem je tisti učinek alkohola na človeka, ki se javi kot pijanost to je kot mimogredeče omamljenje osrednjega živčevja, zlasti možganov. Trajni alkoholizem je vsota vseh alkoholnih učinkov, ki se pokažejo kot bolesta na izprida človeških organov in od teh odvisnih duševnih pojavov. Osební alkoholizem so vsi škodljivi učinki trajne zlorabe alkohola pri eni osebi. Socialni alkoholizem pa je, če se duševno in telesno zlo pojavi v kakem socialnem telesu n. pr. v družini, družbi, občini, deželi ali državi. Socialni alkoholizem je postal tudi bolezen slovenskega naroda. S tem ni rečeno, da je slehern Slovenec nagnjen k nezmernosti, pač pa učinkuje množica alkoholnih bolnih hote ali nevede tudi na še zdrave osebe, tako, da se polagoma izpodkopa zdravje, prava in gmotna moč celega naroda. Koliko žena in otrok pogreša živež, očetove nezmernosti potrebnega živeža, obleke, izobrazbe, razvedrila! Nikdo ne bi smel reči: Mene se ne tiče alkoholno vprašanje; sam ne pijem nič ali tako malo in redko, da mi ne more škodovati; kaj drugi počno, ni moja skrb.

Proti alkoholizmu v Avstriji. V poročilski razpravi v avstrijski narodni skupščini je socialni demokrat Hözl govoril o alkoholizmu in zastopal stališče, da se mora v Avstriji temeljem ljudskega glasovanja vpeljati trajna popolna prepoved proizvodnje in prodaje alkoholnih pijač. Kot priprava na ta končni cilj naj dokaže vsaka občina pravico, da v svojem območju temeljem ljudskega glasovanja uvede tako prepoved. Razen tega mora državni okvirni zakon splošno omejiti številno gostiln in krčm, prepovedati točenje alkoholnih pijač v obratih, kjer se bodočajo živila in določiti, da smejo v bodoče dobiti gostilniške koncesije le občine in splošno koristne korporacije; za obstojne koncesije naj se izdajo prehodne določbe. Za pijance naj se ustanove javna zdravišča in naj se postopa z njimi kot z bolniki. Vzdržujejo naj se ta zdravišča iz davkov na alkohol. Iz istih sredstev naj se snujejo brezalkoholne gostilne, čitalnice, igrišča in podobne ustanove.

Narodno gledališče.

Drama:

Sreda, 2. junija: Pritožne bukve, A. Četrtek, 3. junija: Pohujšanje v dolini svetloborjanski, B.

Opera:

Sreda, 2. junija: Il Trovatore, D. Četrtek, 3. junija: Vesele žene vindsorske, izven.

Aprovizacija.

a Sveža jajca bo prodajala »Vnovčevalnica za živino in mast« od danes dalje v svoji trgovini v Stritarjevi ulici ter na trgu poleg proste stojnice po 60 vin. za komad.

Odgovorni urednik Jože Rutar.

Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«, Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.